

O‘ZBEKISTONDA OLIY TA’LIM SOHASIDA OLIB BORILGAN ISLOHOTLAR VA ULARNING ISTIQBOLLARI

Boboyeva Sitora

TerDPi o‘qituvchisi

Qobilova Madina Sobir qizi

TerDPi magistranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada O‘zbekiston Respublikasida oliy ta’lim tizimida amalga oshirilayotgan islohotlarning mazmun-mohiyati, ularning maqsad va natijalari, shuningdek, istiqboldagi rivojlanish yo‘nalishlari tahlil qilingan. So‘nggi yillarda oliy ta’lim tizimida sifat va raqobatbardoshlikni oshirish, kadrlar tayyorlash tizimini xalqaro standartlarga moslashtirish, akademik mustaqillikni kengaytirish hamda innovatsion yondashuvlarni joriy etish borasida amalga oshirilgan ishlar yoritilgan. Tadqiqotda normativ-huquqiy hujjatlar, tahliliy manbalar va statistik ma’lumotlardan foydalanilgan. Maqola yakunida oliy ta’limning yanada takomillashuvi uchun taklif va tavsiyalar ilgari surilgan.

Kalit so‘zlar: oliy ta’lim, islohotlar, sifat, raqobatbardoshlik, innovatsiya, xalqaro hamkorlik, strategiya.

Аннотация: В данной статье анализируется содержание и результаты реформ, проводимых в системе высшего образования Республики Узбекистан, а также перспективы их дальнейшего развития. Особое внимание уделено повышению качества и конкурентоспособности образования, адаптации системы подготовки кадров к международным стандартам, расширению академической автономии и внедрению инновационных подходов. В исследовании использованы нормативно-правовые документы, аналитические источники и статистические данные. В заключение предложены рекомендации по дальнейшему совершенствованию системы высшего образования.

Ключевые слова: высшее образование, реформы, качество, конкурентоспособность, инновации, международное сотрудничество, стратегия.

Abstract: This article analyzes the essence, goals, and results of the reforms implemented in the higher education system of the Republic of Uzbekistan, as well as their future prospects. The study highlights the measures taken to improve quality and competitiveness, align educational programs with international standards, expand academic autonomy, and introduce innovative approaches in universities. The research is based on legislative acts, analytical data, and official statistics. The article concludes with recommendations for further improvement of higher education in Uzbekistan.

Keywords: *higher education, reforms, quality, competitiveness, innovation, international cooperation, strategy.*

Mustaqillik yillarida O'zbekiston ta'lim tizimida keng ko'lamli islohotlar amalga oshirildi. Ayniqsa, oliy ta'lim sohasi mamlakat taraqqiyotining muhim ustuni sifatida davlat siyosatining ustuvor yo'nalishiga aylandi. Oliy ta'lim tizimi har bir jamiyatning intellektual salohiyatini, iqtisodiy va ijtimoiy taraqqiyotini belgilovchi asosiy omillardan biridir. Shu boisdan, O'zbekistonda so'nggi yillarda oliy ta'limni modernizatsiya qilish, sifatini oshirish va xalqaro maydondagi raqobatbardoshligini ta'minlashga qaratilgan tizimli islohotlar amalga oshirilmoqda. Ushbu maqolada O'zbekistonda oliy ta'lim tizimida olib borilayotgan islohotlarning mazmuni, ularning natijalari va istiqboldagi yo'nalishlari ilmiy-nazariy hamda amaliy jihatdan tahlil qilinadi.

1. Oliy ta'lim tizimida islohotlarning huquqiy asoslari

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Oliy ta'lim tizimini tubdan takomillashtirish to'g'risida"gi PQ–2909-son qarori (2017-yil 20-aprel), "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi" hamda "Yangi O'zbekiston – taraqqiyot strategiyasi (2022–2026-yillar)" kabi muhim hujjatlar soha rivojining asosiy tayanchidir. Ushbu qarorlar asosida ta'lim sifatini oshirish, raqamlashtirish, kadrlar tayyorlash jarayonini zamonaviylashtirish va oliy ta'lim muassasalarining mustaqilligini kengaytirish belgilab berilgan. Bugungi kunda oliy ta'lim tizimida akademik erkinlik, kredit-modul tizimi, ikki diplomli ta'lim dasturlari, xalqaro akkreditatsiya va qo'shma ta'lim dasturlarini joriy etish kabi yangiliklar bosqichma-bosqich hayotga tatbiq etilmoqda.

2. Oliy ta'limda sifat va raqobatbardoshlikni oshirish yo'nalishlari

Oliy ta'lim tizimining raqobatbardoshligi, avvalo, ta'lim sifatiga bog'liq. So'nggi yillarda universitetlarda professor-o'qituvchilarning malakasini oshirish, xorijiy tajribani joriy etish, o'quv jarayoniga raqamli texnologiyalarni tatbiq etish ishlari jadallashdi. Xususan, ko'plab oliygohlar xalqaro reytinglarda o'z o'rnini topmoqda. Masalan, 2024-yilda Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti va Toshkent axborot texnologiyalari universiteti QS reytinglarida paydo bo'ldi. Bu esa milliy oliy ta'limning xalqaro maydonga chiqayotganidan dalolat beradi.

Ta'lim sifatini oshirishda pedagogik texnologiyalar, innovatsion metodlar va talabaga yo'naltirilgan o'qitish tamoyillarining keng joriy etilishi muhim ahamiyat kasb etmoqda.

3. Oliy ta'lim sohasida xalqaro hamkorlik va integratsiya

O'zbekiston oliy ta'lim tizimi bugungi kunda dunyoning 30 dan ortiq mamlakatlari bilan hamkorlik aloqalarini yo'lga qo'ygan. Qo'shma fakultetlar, ikki diplomli dasturlar, talabalar almashinuvi hamda ilmiy tadqiqot loyihalari bu yo'nalishdagi eng muhim amaliy

natijalardir. Masalan, Turin politexnika universiteti, Inha universiteti, Westminster universiteti, Seul texnologiya universiteti kabi xorijiy oliygohlar bilan hamkorlikda muvaffaqiyatli dasturlar yo‘lga qo‘yilgan. Bu esa O‘zbekiston talabalari uchun yangi imkoniyatlar eshigini ochmoqda.

4. Islohotlarning ijtimoiy va iqtisodiy natijalari

Oliy ta‘lim islohotlari faqat ta‘lim sifati bilan emas, balki mamlakatning iqtisodiy salohiyatini oshirish bilan ham chambarchas bog‘liq. Malakali mutaxassislarning yetishib chiqishi mehnat bozori raqobatbardoshligini oshiradi, innovatsion g‘oyalarni amaliyotga joriy etish imkonini yaratadi.

O‘zbekiston hukumati tomonidan 2030-yilgacha oliy ta‘lim qamrovini 50 foizga yetkazish maqsadi qo‘yilgan. Bu esa aholining bilim darajasini oshirish va ilmiy-texnik taraqqiyot uchun muhim zamin yaratadi.

5. Oliy ta‘limning istiqbollari va rivojlanish yo‘nalishlari

Kelgusida oliy ta‘lim tizimi quyidagi asosiy yo‘nalishlar bo‘yicha rivojlanadi:

Ta‘lim sifatini xalqaro akkreditatsiya asosida baholash;

O‘qituvchilarning malakasini oshirish va ilmiy salohiyatni kuchaytirish;

Raqamli texnologiyalar va sun‘iy intellekt asosidagi ta‘lim jarayonlarini kengaytirish;

Universitetlar avtonomiyasini mustahkamlash;

Xalqaro hamkorlik va akademik mobillikni kuchaytirish;

Xulosa qilib aytganda, O‘zbekistonda oliy ta‘lim sohasida olib borilayotgan islohotlar - bu nafaqat ta‘lim tizimini zamonaviylashtirish, balki kelajak avlodning intellektual salohiyatini yuksaltirish, mamlakatni rivojlangan davlatlar qatoriga qo‘shish yo‘lidagi muhim qadamdir. Islohotlarning muvaffaqiyati, avvalo, pedagog kadrlarning kasbiy malakasi, innovatsion yondashuvlari va ta‘lim jarayoniga sadoqatiga bog‘liq. Shu sababli, kelgusida oliy ta‘limda sifatni oshirish, xalqaro hamkorlikni kengaytirish hamda ilmiy tadqiqotlar salohiyatini mustahkamlash strategik ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti qarori, PQ–2909-son, 2017-yil 20-aprel.
2. “O‘zbekiston Respublikasi oliy ta‘lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi”. Toshkent, 2019-yil.
3. “Yangi O‘zbekiston — taraqqiyot strategiyasi 2022–2026-yillar”. Toshkent, 2022-yil.
4. Hasanboyeva, O. Pedagogika nazariyasi va tarixi. Toshkent: O‘qituvchi, 2021.
5. UNESCO. Higher Education Development Report. Paris, 2023.
6. www.edu.uz — O‘zbekiston Oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar vazirligi rasmiy sayti.